

FuturUm

FuturUm

1974

2024

РИЈЕЧ РЕКТОРА	5
ФутурУМ – Симбол јубилеја	7
СВЕЧАНИ ПРОГРАМ	8
ПРОСЛАВА ДАНА УНИВЕРЗИТЕТА ЦРНЕ ГОРЕ	9
ПРОМОЦИЈА МОНОГРАФИЈЕ: УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ 1974–2024	12
СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА	14
НАША ПРИЧА: ЉУДИ, ИДЕЈЕ И ВИЗИЈЕ – 50ucg.ac.me	22
ЈУБИЛЕЈ УНИВЕРЗИТЕТА: КУЛТУРНЕ, УМЈЕТНИЧКЕ И НАУЧНЕ ТЕМЕ	27
ЦРНА ГОРА 2024–2034: ВИЗИЈА И ПРЕПОРУКЕ УНИВЕРЗИТЕТА ЦРНЕ ГОРЕ	36
Трибине о важним друштвеним изазовима	42
ФУНК	55

FuturUm

Подгорица, децембар 2024.

РИЈЕЧ РЕКТОРА

Из Ријечи просвећеног, небом надахнутог владара Ђурђа Црнојевића настала је Књига – Октоих првогласник, свега четрдесетак година након што је Гутенберг открио Европи и свијету нову галаксију. То ренесансно и племенито зрно, посијано на Ободу прије равно 530 година, та чудесна, величанствена двобојна љепотица, одредила је цјелокупни пут наше писмености и културе. Клијала је та Књига у свијести народа, у предању, у народној пјесми, Посланицама Светог Петра, Његошевом Горском вијенцу, окамењеној епици Петра Лубарде, Примјерима чојства и јунаштва Марка Миљанова, лирским скулптурама Риста Стијовића... И израсла, послије много вјекова, у Храм знања и љепоте чији јубилеј обиљежавамо.

Црна Гора је била поприште многих битака. Оне најтеже и најславније, битке које су градиле народни дух, карактер и систем вриједности, биле су жртвеник вулканске жеље за Слободом. У том истом замаху, али у руху и духу времена полета и наде, равно 480 година након прве штампане књиге на словенском југу, настао је и Универзитет Црне Горе. Било је потребно да се ратничка, горопадна, често неприлична историјска одисеја Црне Горе, пресели на раван нове, другачије цивилизацијске борбе. Да се сагради Дом – заједница студената и професора, гдје ће се живот друштва из године у годину прожимати логосом и украшавати љепотом. Вјероватно је то најсажетији исказ мисије Универзитета Црне Горе. Данас снажно осјећамо импULSE полета оних који су утемљили Универзитет прије пола вијека.

Ријетко се кад у прошлости Црне Горе, усудом историјских неприлика, могло размишљати стратешки, деценијама унапријед. На срећу, те 1974, вријеме и људи су постигли потребан и плодноносан склад, из ког је рођен Универзитет. У изузетној, прометејској визији, знали су утемљивачи да ће Универзитет Црне Горе бити та ватра око које ће се окупљати највреднији које ова земља има. И нема сумње, надали су се да ће се његови драгоцјени плодови вратити опет овој земљи и њеним људима. Од те 1974, Универзитет је поље изазовне борбе за Црну Гору знања. И данас, у његовим амфитеатрима, лабораторијама, библиотекама, воде се исцрпљујуће битке за Слободу. За земљу Слободе, у којој ће владати силе писмености, науке и умјетности. За Универзитет који ће цијелом друштву, односно сваком његовом човјеку, даровати Зрно нове вриједности.

Иако ове године увезујемо сјећањима свих претходних 50 година, нама је овај датум прије свега прозрак будућности, записан у амблематичном и симболички слојевитом слогану ФутурУМ.

Проф. др Владимир Божовић
Ректор

(Преузето из монографије „Универзитет Црне Горе 1974–2024“)

ФутурУМ – Симбол јубилеја

Слоган ФутурУМ, под којим су се одвијали догађаји током године јубилеја, постао је препознатљив симбол јединствене приче о Универзитету Црне Горе – кроз научне скупове, културне манифестације, умјетничке програме и студентске активности. Историјско трајање, али и визија овог нашег – савременог и модерног Универзитета, оживјели су дух сарадње, који је посљедњих година на посебан начин повезао академску заједницу и наше пријатеље и партнере.

Током ове године имали смо разлога да се радујемо, сабирајући постигнуто, али и да разматрамо нове правце развоја и планирамо будућност, усмјерени ка унапређењу образовања, науке и друштва.

Слоган је осмишљен тако да изражава мисију и визију Универзитета у друштву. Спаја двије кључне идеје: латинску ријеч **футур**, која означава будућност, и појам **ум** – симбол интелекта и мудрости. Истовремено, овај појам представља и скраћеницу за Универзитет Црне Горе на енглеском језику – UM.

Дизајнерски елемент који прати овај слоган је римски број L, који симболизује педесет година постојања Универзитета. ФутурУМ на тај начин представља спој традиције и визије будућности.

Прича о слогану ФутурУМ није само у ријечима и симболима – она је позив на путовање кроз вријеме, у којем се знање и мудрост спајају у универзалну поруку наде, заједништва и напретка.

СВЕЧАНИ ПРОГРАМ

Традиционално, 29. априла, на Универзитету Црне Горе додјељују се признања онима који су свој труд уткали у мисију ове институције – од најзаслужнијих студената и доктора наука до носилаца почасних звања. Сваки тренутак ове прославе носи дубоко значењско обиљежје.

У години јубилеја било је посебно. Овај датум обиљежен је трима централним догађајима: прославом **Дана Универзитета Црне Горе**, промоцијом монографије посвећене његовом путу и развоју – **Универзитет Црне Горе 1974–2024**. и **Свечаном академијом**. Сваки од ових догађаја је свједочанство о педесет година посвећености образовању, науци и култури – о наслеђу које се преноси, на понос, будућим генерацијама.

Ово је мјесто да поменемо и најзаслужније за овако изузетну годину, а то су чланови Одбора за обиљежавање јубилеја: проф. др **Владимир Божовић**, председник, проф. др **Рајка Глушица**, проф. др **Ирена Оровић**, проф. др **Сања Пековић**, проф. др **Веселин Мићановић**, проф. др **Един Јашаровић**, проф. др **Никола Вукчевић**, **Дијана Јовановић**, мр **Огњен Савић** и **Андреј Вукчевић**.

ПРОСЛАВА ДАНА УНИВЕРЗИТЕТА

На свечаној прослави Дана Универзитета Црне Горе, поводом јубилеја 50 година постојања, уручена су почасна звања професор емеритус, промовисани су доктори наука и проглашени најбољи студенти.

Проф. др **Владимир Божовић**, ректор Универзитета Црне Горе, уручујући ова престижна признања, истакао је да је јубилеј позив свима, посебно нашим студентима, да раскину стеге које друштво држи у застарјелим обрасцима, да својом енергијом и креативношћу прођу пут који води ка развијеном и богатом друштву. Ако бих једном ријечју морао описати овај дан, ово мјесто и вас којима се обраћам, онда би то била изузетност.

Ако бих једном ријечју морао описати овај дан, ово мјесто и вас којима се обраћам, онда би то била изузетност, рекао је ректор Владимир Божовић поводом свечане прославе Дана Универзитета Црне Горе

Почасно звање професор емеритус додијељено је проф. др **Младену Улићевићу** и проф. др **Шербу Растодеру**.

Промовисани доктори наука су: **Драган Баћовић**, **Невена Цупара**, **Илија Ћетковић**, **Антон Ћокај**, **Милица Јовановић**, **Горан Јоветић**, **Тамара Лабудовић**, **Лука Лазовић**, **Анђела Мијановић**, **Сунчица Рогић**, **Милица Станишић-Вујачић**, **Огњенка Шаренац**, **Кристина Гвозденовић**, **Емир Музуровић**, **Милена Петровић-Здравковић** и **Ана Радуловић**.

За изванредан академски успјех у години јубилеја награђене су студенткиње: **Хелена Перовић** и **Сара Милинковић**, за природно-математичке и техничке науке, **Магдалена Смловић** и **Милица Дамјановић**, за друштвене науке, и **Теодора Раичевић**, за област умјетности.

ПРОМОЦИЈА МОНОГРАФИЈЕ: УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ 1974–2024

У амфитеатру 106, у згради техничких факултета, одржана је промоција монографије – **Универзитет Црне Горе 1974–2024**. На промоцији су се окупили представници академске заједнице – професори, студенти и пријатељи Универзитета – са циљем обиљежавања пет деценија историје и континуираног развоја најстарије образовне институције у земљи.

Монографија представља драгоцену свједочанство трајања и развоја јединог државног универзитета, али и његове улоге у обликовању образовног система. На више од 300 страница, кроз бројна документа и фотографије, ова књига пружа јасну слику Универзитета – у свим фазама његовог развоја, али и подсјећа на оне који су оставили неизбрисив траг у његовој историји.

О овом капиталном дјелу говорили су: академик проф. др **Љубиша Станковић**, проф. др **Рајка Глушица**, проф. др **Соња Томовић-Шундић**, проф. др **Миодраг Радуновић** и проф. др **Никола Вукчевић**. Модерирала је мр **Ксенија Ракочевић**.

У наставку представљамо и чланове Уређивачког одбора, који су својим знањем и искуством учинили монографију о Универзитету капиталним издањем: проф. др **Љубиша Станковић**, предсједник, проф. др **Рајка Глушица**, проф. др **Соња Томовић-Шундић**, проф. др **Митар Мишовић**, проф. др **Вучина Зорић**, проф. др **Гојко Јоксимовић**, проф. др **Дијана Вучковић**, проф. др **Душан Крцуновић**, проф. др **Борис Брајовић**, **Дијана Јовановић**, **Андреј Вукчевић**, **Ведран Вујисић** и мр **Огњен Савић**.

СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА

Под слоганом **ФутурУМ** и мотом **Луча будућности**, централни догађај била је Свечана академија, коју је уживо преносила Телевизија Црне Горе. Свечаности су присуствовали угледне званице – државни званичници, представници академске заједнице, ректори партнерских универзитета из региона, дипломате, студенти и други гости. Овим

је још једном потврђен значај Универзитета у друштву и његова улога у развоју знања, јачању међународних веза и изградњи боље будућности за све.

У свечаној атмосфери госте су дочекали ректор Универзитета Црне Горе проф. др **Владимир Божовић**, председница Управног одбора Универзитета проф. др **Рајка Глушица**, проректорке проф. др **Ирена Оровић** и проф. др **Сања Пековић** и проректор проф. др **Веселин Мићановић**.

Умјетничким тачкама и философским разматрањима о значају умности и образовања, глумци Факултета драмских умјетности додатно су истакли улогу Универзитета као мјеста које спаја умјетност, интелект и философију у заједничкој мисији развоја друштва.

Посебан – свечан тон вечери дали су Симфонијски оркестар, под вођством проф. **Мирана Бегића**, и хор Музичке академије Универзитета Црне Горе, уз вокалне солисте **Оливеру Тичевић** и **Небојшу Бабића**.

Премијерно је приказан документарно-играни филм о универзитету – **Јубилеј 50 година Универзитета Црне Горе**, аутора проф. др **Николе Вукчевића**, у којем је приказана историја, развој и визија будућности Универзитета, обједињена под слоганом ФутурУМ.

Филм је јединствено аудио-визуелно свједочанство о историјском, академском и културном значају ове институције. Кроз архивске снимке и фотографије, осликава пет деценија развоја Универзитета, од оснивања, 1974. године, до данас. Посебан акценат стављен је на кључне догађаје који су обликовали Универзитет, попут успостављања факултета, истраживачких центара и међународних сарадњи, као и на изазове с којима се суочавао у различитим периодима. Режиер Никола Вукчевић доноси емотиван и инспиративан наратив, уз пажљиво бирану музику и динамичну монтажу, чиме оживљава причу о Универзитету не само као образовној институцији већ и као симболу напретка, отпорности и визије.

Дигитална изложба фотографија из јубиларне монографије омогућила је присутнима увид у кључне тренутке трајања – постигнућа и вриједности које Универзитет његује.

Поруке са Свечане академије

Ректор Универзитета Црне Горе проф. др Владимир Божовић

У изузетној, прометејској визији, знали су утемељивачи да ће Универзитет Црне Горе бити та ватра око које ће се окупљати највреднији које ова земља има. И нема сумње, надали су се да ће се његови драгоцјени плодови вратити опет овој земљи и њеним људима.

Од те 1974. године, Универзитет је поље изазовне борбе за Црну Гору знања. И данас, у његовим амфитеатрима, лабораторијама, библиотекама воде се исцрпљујуће битке за Слободу. За земљу Слободе, у којој ће владати силе писмености, науке и умјетности. За Универзитет који ће цијелом друштву, односно сваком његовом човјеку, даровати Зрно нове вриједности.

Предсједник Црне Горе Јаков Милатовић

За уништење било које нације нису потребне атомске бомбе и далекометне ракете. Потребно је само смањење квалитета образовања и дозвола преписивања и варања на испитима. Пацијенти умиру од таквих доктора.

Зграде се руше од таквих инжењера. Новац се губи из руку таквих економиста. Правда нестаје поред таквих судија. Колапс образовања је колапс нације.

Нека Универзитет Црне Горе остане центар интелектуалног, културног и друштвеног напретка, отворен за све који желе учити и напредовати.

Предсједник Студентског парламента Универзитета Андреј Вукчевић

Универзитет Црне Горе није само мјесто гдје се стиче знање, већ и мјесто гдје се рађају пријатељства која трају цијели живот, идеје које мијењају свијет и импулси који покрећу иновације. Као срж црногорског друштва, Универзитет поставља трасу будућности, преноси миленијумска насљеђа и обликује генерације које ће бити носиоци позитивних промјена.

**Академик
проф. др Предраг Мирановић**

Универзитет Црне Горе је промијенио друштвену парадигму да се држава брани само на бојном пољу. Она се прије свега брани знањем, јер да није било државног универзитета, не би било ове и овакве Црне Горе.

Предсједник Универзитета Азурна обала Жаник Брисвалтер (*Jeanick Brisswalter*)

Сарадња између Универзитета Кот д'Азур и Универзитета Црне Горе постоји више од 20 година. Успјех те сарадње нас је подстакао да примимо Универзитет Црне Горе у европску алијансу Улисеус (*Ulysseus*) 2023, што нас веома радује, јер дијелимо исте вриједности. Наша сарадња ће наставити да се развија, јер се заснива на чврстом пријатељству наша два универзитета.

Захвалност пријатељима и сарадницима на подршци

Универзитет Црне Горе изражава захвалност свим пријатељима и сарадницима који су подржали наш јубилеј – 50 година постојања. Њихова несебична помоћ омогућила нам је да реализујемо садржајно богат програм и тиме заједнички додатно допринесемо промоцији образовања, науке и културе у Црној Гори.

Посебну захвалност Универзитет дугује Електропривреди Црне Горе (ЕПЦГ), Општини Будва и Црногорском електродистрибутивном систему (ЦЕДИС), чија подршка је била значајна за реализацију активности које су обиљежиле годину јубилеја.

Документарна емисија о Универзитету Радио и телевизије Црне Горе

Дугујемо захвалност и нашем дугогодишњем медијском партнеру – Радио и телевизији Црне Горе, која је, поред преноса **Свечане академије** уживо, кроз документарну емисију „50 година Универзитета Црне Горе“ испричала причу о његовом прилагођавању промјенама новог доба и заузимању важног мјеста у европском простору високог образовања. Емисија прати историјски развој, кључне доприносе и значај Универзитета у областима науке, образовања, културе, умјетности и међународне сарадње.

Кроз архивске снимке РТЦГ-а и материјале из архиве Универзитета дат је јасан преглед развоја Универзитета кроз пет деценија постојања. Ауторка документарне емисије је **Снежана Радусиновић**.

Захваљујемо свим партнерима и пријатељима који су нам пружили подршку и дали свој допринос да година јубилеја буде овако успјешна

Универзитет такође цијени допринос и осталих партнера из привредног сектора који су препознали важност овог јубилеја, као што су: Сава осигурање, Агенција за љекове Црне Горе, Централна банка Црне Горе, Рудник угља Пљевља, Монтефарм, Атена Бо-хор, НЛБ Банка, Ловћен банка, Црногорски Телеком, *VHM solution* и Европска кућа.

Такође, захваљујемо ТВЦГ, која је у оквиру серијала **Наглас** осмислила и емитовала емисију **Будућност образовања**, у духу јубилеја Универзитета, отворивши дискусију

о улози умјетничког образовања у контексту традиционалног универзитетског образовања. Гости емисије, стручњаци из различитих области умјетности, разговарали су о томе на који начин и у којој мјери умјетност доприноси развоју других дисциплина, концепту студирања и положају умјетника у савременом друштву.

У емисији су учествовали: **Мирјана Николић**, ректорка Универзитета уметности у Београду, мр **Татјана Кркељић**, деканка Музичке академије, **Марко Марковић**, декан Факултета ли-

ковних умјетности, и мр **Сехад Чекић**, бивши декан Факултета драмских умјетности и први директор Филмског центра. Уредница и водитељка емисије, у оквиру серијала Наглас, била је новинарка **Марија Марковић**.

Захваљујемо и осталим партнерима и пријатељима који су дали свој допринос и подржали наше напоре да имамо овако успјешну годину. Ова подршка не само да је омогућила достојанствену прославу јубилеја већ је и додатно оснажила мисију Универзитета Црне Горе да настави да буде носилац развоја образовања и науке у служби друштва.

НАША ПРИЧА: ЉУДИ, ИДЕЈЕ И ВИЗИЈЕ – 5oucsg.ac.me

У години када Универзитет Црне Горе обиљежава пола вијека постојања, представљен је сајт **5oucsg.ac.me**, посвећен прослави јубилеја. На овој платформи, кроз посебно илустрован и организован календар, под слоганом **ФутурУМ**, објављиван је преглед планираних догађаја, укључујући свечаности, конференције и предавања. Поред тога, посјетиоци сајта могли су истражити историјат Универзитета, од идеје о универзитетском образовању у Црној Гори 1947. године, кључних тренутака његовог развоја, до онога што је наш универзитет данас – центар изврсности у области високог образовања, истраживања и иновација.

У наставку прочитајте дио онога што су са нама подијелили они који су свој професионални пут везали за Универзитет Црне Горе, у причама о Универзитету, које смо објавили на овом сајту.

Инспирација и професионални позив

Мој живот и развој високог образовања и Универзитета Црне Горе и симболички су веома испреплетани. Сусрет са факултетом био је пун страхопоштовања, стрепње да можда нећу успјети. Прво мјесто на такмичењу из математике показало је да знање које стичем на нашем факултету не само да се може мјерити са већим и старијим факултетима већ чак може бити и испред њих. Резултати које сам остварио на факултету били су основа да донесем одлуку да свој живот посветим универзитетској каријери и Универзитету Црне Горе. Задовољство ми је да сам

и сам, готово у потпуности остварујући своју научну каријеру на Универзитету Црне Горе, међу 0,1 одсто најцитиранијих научника у области информационо-комуникационих технологија. Универзитет Црне Горе мора да да шансу свим младима који желе да остану у Црној Гори, који желе да студирају овдје, желе да буду ту и покушају, у складу са својим знањем и способностима, да остваре своје животне циљеве.

Проф. др **Љубиша Станковић**, академик

У олимпијској смо години... *Citius, altius, fortius*

Ако имате у виду да сам читав свој радни вијек провео на Грађевинском факултету Универзитета Црне Горе, онда ћете разумјети зашто кажем да је то моја једина кућа у професионалном значењу. Био сам дио процеса формирања Грађевинског факултета, па могу рећи да смо, на неки начин, «расли» заједно. Моје задовољство и част је и у томе што сам, као сарадник и наставник, учествовао у образовном процесу студената који су данас наставници и најбољи кадар Грађевинског факултета. У олимпијској смо години... *Citius, altius, fortius!* Замајац који покреће Универзитет не смије да стане!

Проф. др **Младен Улићевић**, професор емеритус

Заједница професора и студената који трагају за истином

За мене је Универзитет Црне Горе алма матер, мајка хранитељица, она која храни душу знањем и мудрошћу и свим осталим људским врлинама. Радити на Универзитету Црне Горе 44 године у сталном радном односу, и сљедеће три као професор емеритус, представља инспирацију и подстицај за достизање жеља и циљева које човјек увијек поставља у свом животу. Универзитет Црне Горе чине људи – наставници, сарадници, студенти и сви остали запослени, који посвећено раде, стварају и студирају на њему. Вјерујем да студенти, професори и сви запослени доживљавају Универзитет као алма матер, јер он је мајка хранитељица свих, у буквалном смислу ријечи.

Проф. др **Жарко Павићевић**, професор емеритус

Педесет година поноса за друштво и државу Црну Гору

Свом Универзитету, за који сам присно и поносно везан 47 година, желим још већи академски успон, али да се не заборави ових 50 година наше сјајне прошлости. Желим да наши студенти и убудуће са радошћу слушају предавања својих професора и да то буде жива слика стицања знања, личне ерудитности и личне отмености. Међу нашим сукцесорима видим људе који ће доприносити да на овом универзитету и даље буја и кипи нов живот, провијавају нове идеје, сјајним мирисом права и правде и вјечно актуелном поруком: Поштено живјети, другога не повриједити, свакоме дати што му припада.

Проф. др **Зоран Рашовић**, некадашњи декан Правног факултета

ПМФ – моја мјера љубави

Универзитет Црне Горе ми је пружио све. Овдје сам доживио највећу могућу афирмацију. То вас инспирише да вратите истом мјером, односно да помогнете млађим колегама на почецима њихових каријера кад год сте у прилици, у увјерењу да ће и они истом мјером узвраћати другим нараштајима. Када сам уписивао студије физике, уопште нисам разматрао циљеве у животу. Волим физику, то сам хтио да студирам и то је био једини аргумент који ми је био важан. Добри људи су свуда на свијету исти, без обзира на вјеру и нацију, и тај људски квалитет је не једини, али најважнији критеријум када око себе окупљате своју истраживачку екипу. Сигуран сам да су данашњи ПМФ и Универзитет Црне Горе превазишли сва очекивања и визију својих оснивача.

Проф. др **Предраг Мирановић**, академик

У срцу универзитета су слобода и аутономија

Замислите да Универзитета Црне Горе није било. Каква би била Црна Гора данас? Да ли би уопште постојала? Замислите да смо у фази када нам сва памет ове државе одлази ван, тамо студира, тамо се образује и већином тамо остаје. Дакле, само на тренутак помислимо на то, па ћемо одмах видјети шта значи Универзитет.

Дакле, темељ једног друштва – институција која вуче читаву државу и друштво напријед, која је центар еманципаторских и прогресивних идеја, која образује најбоље што друштво има и од њих ствара слободне грађане, грађане који критички мисле... Јер у срцу универзитета су слобода и аутономија. Ја желим да, послје 50 година, Универзитет буде најслободнији. И најаутономнији икада.

Проф. др **Рајка Глушица**, редовни професор Филолошког факултета

Истрајност као Галилеова преданост науци – Ипак се креће!

Универзитет Црне Горе има изузетну улогу у друштву и држави и то треба да остане константа! Свако поређење које симболизује његов значај, попут свјетлонице, лучоноше, предводника, изгледа ми недовољно адекватно и сувише колоквијално. Желим да сви укључени у ово универзитетско биће, од емеритуса до бруцоша, и поред неминовних изазова који се јављају кроз вријеме, дијелимо исту преданост његовој мисији, попут Галилеове преданости науци, чији су докази необориви: *E pur si muove!* Свим припадницима Универзитета честитам педесетогодишњи јубилеј, обиљежен завидним резултатима, а Универзитету Црне Горе желим да се увијек креће, расте и покреће све друштвене процесе напретка у развоју црногорског друштва!

Проф. др **Оливера Миљановић**, редовни професор Медицинског факултета

Мјесто припадности и интелектуалног остварења

Универзитет је гравитациона тачка наших интелектуалних стремљења, један од простора у којем се потврђујемо и остварујемо, рам за портрет личних способности и још много тога. Откад сам, тако привучен, дошао на Универзитет Црне Горе, па све до данас, без прекида сам везан за њега. У нематеријалном смислу добио сам припадност академској заједници, која ствара осјећај испуњености. Праву инспирацију налазим у самом карактеру универзитета као институције. Тај карактер најбоље објашњава етимологија ријечи „универзитет“ – потреба да се свијет и природа објасне свеобухватним приступом. Заузврат, ја сам универзитету у професионалном смислу посветио читавог себе.

Проф. др **Саша Поповић**, редовни професор Економског факултета

Подршка и прилика за професионални развој

Универзитет ми је омогућио да постигнем успјех у својој каријери, као истраживачу у области медицине, пружајући ми подршку, ресурсе и прилике за стално учење и развој. Данас, са ове временске дистанце, захвална својим професорима, настојим да на исти начин вратим дуг својим студентима, на понос прошлости и задовољство садашњих и будућих генерација. Овај јубилеј је својеврстан споменик и признање научноистраживачкој и академској заједници Црне Горе.

Доц. др **Александра Клисић**, добитница годишње награде Универзитета Црне Горе

Срећан рођендан и обасјана будућност!

За мене је Универзитет Црне Горе био важан извор подршке и ресурса који су ми омогућили да постигнем успјех у својој каријери истраживача у математици. Академска средина пружа ми инспирацију путем сарадње с колегама, кроз интеракцију с врхунским стручњацима у мом пољу дјеловања, као и кроз прилике за стално учење и развој. Овај јубилеј представља прилику за рефлексiju о постигнућима и изазовима, али и за славље достигнућа заједнице Универзитета Црне Горе. Нека будућност буде обасјана новим успјесима и иновацијама које ће користити не само универзитетској заједници већ и Црној Гори у цјелини. Срећан рођендан!

Проф. др **Давид Калај**, редовни професор Природно-математичког факултета

Образовање на Универзитету Црне Горе гарант успјешне каријере

Универзитет Црне Горе као стваралачки простор заузима посебно мјесто у црногорској културној и умјетничкој продукцији. Са своја три умјетничка факултета на Цетињу, главни је генератор умјетничког кадра у свим језгарним областима умјетности и културе. Умјетничко образовање које се стиче на Универзитету гарант је успјешног процеса развоја професионалне умјетничке каријере. Са тим увјерењем и стеченим искуством студирања и сам сам наставио да развијам своја знања у области културне политике и менаџмента у култури, свједочећи како обје ове дисциплине, које се изучавају на Факултету драмских умјетности, могу продуковати нова рјешења у јавним политикама Црне Горе. Зато и данас остајем трајно вјеран тој мисији којој доприноси Универзитет Црне Горе, са надом да ће и моја кћерка Кана имати ту исту привилегију.

Проф др. **Един Јашаровић**, декан Факултета драмских умјетности

Јубилеј Универзитета – најважнији овогодишњи културни догађај

Представници Црногорске академије наука и умјетности (ЦАНУ) посјетили су Универзитет Црне Горе поводом његовог јубилеја и том приликом уручили ректору проф. др Владимиру Божовићу умјетничку слику академика **Драгана Караџића**, као поклон Универзитету Црне Горе.

Академик **Драган К. Вукчевић**, тадашњи предсједник ЦАНУ, изразио је дубоку захвалност Универзитету Црне Горе за његов кључни допринос развоју црногорске културе и интелектуалног наслеђа. Вукчевић је истакао да је обиљежавање 50 година постојања Универзитета најважнији културни догађај ове године у Црној Гори. Универзитет, према његовим ријечима, има пресудну улогу у обликовању интелектуалне елите земље. Без његовог постојања, Црна Гора би била знатно мање развијена и слабије припремљена за изазове савременог доба.

ЈУБИЛЕЈ УНИВЕРЗИТЕТА – КУЛТУРНЕ, УМЈЕТНИЧКЕ И НАУЧНЕ ТЕМЕ

У 2024. години, у част обиљежавања јубилеја Универзитета Црне Горе – 50 година постојања, кроз низ пажљиво осмишљених догађаја, Универзитет је показао своју посвећеност мисији пружања квалитетног образовања и подстицања научних и умјетничких достигнућа, али и своју дубоку интеграцију у друштвени и културни живот земље.

Такође, вриједно помена је да су све организационе јединице Универзитета биле активно укључене у прославу јубилеја – осмишљањем и организовањем различитих програма тематски везаних за њихове специфичне надлежности. Овим заједничким ангажманом, кроз координацију и сарадњу, показали смо снагу заједништва и још једном потврдили да само удруженим напорима можемо остварити најбоље резултате.

У наставку представљамо хронологију културних, умјетничких и научних тема о којима смо разговарали у овој години.

Фебруар

Омаж Нову Вуковићу

Први догађај који је реализован под слоганом **ФутурУМ**, у част јубилеја Универзитета Црне Горе, била је промоција књиге ***Hommage Novi Vukoviću*** и двадесетог броја часописа **Ријеч**, који је у потпуности посвећен великом академику. Овај значајан догађај одржан је у Никшићу, на Филолошком факултету.

Књига је настала као резултат научне конференције, која је организована поводом обиљежавања двадесет година од смрти академика Нова Вуковића, на иницијативу академика **Радомира Ивановића**. Издање је објавила Народна библиотека „Његош“, у оквиру своје престижне едиције *Signum*.

Академик Вуковић, као редовни професор на Катедри за српскохрватски језик и јужнословенске књижевности у граду под Требјесом, оставио је неизбрисив траг у образовању бројних генерација студената, приближавајући им поетику књижевности за дје-

цу и омладину. Током своје значајне научне каријере објавио је десет књига и бројне студије из књижевности, а био је и уредник првог часописа за науку о језику и књижевности у Црној Гори.

На промоцији књиге и часописа говорили су истакнути научници и представници културног живота: проф. др **Рајка Глушица**, **Бојана Обрадовић**, директорица Народне библиотеке „Његош“, и академик **Синиша Јелушић**, члан Црногорске академије наука и умјетности.

Март

Међународни дан солфеђа

Цетиње је било домаћин четвртог **Међународног фестивала солфеђа – Солфест 2024**, који је организовала Музичка академија Универзитета Црне Горе.

На овом значајном догађају учествовало је 26 ученика и 13 наставника солфеђа, из готово свих основних музичких школа у Црној Гори, као и студенти и професори Музичке академије. **Калина Јовановић** је освојила прву награду „Златна нота“, за најбоље извођење етиде уз клавирску пратњу. Њена предметна професорица је **Лаида Лекић**.

Наступе учесника пажљиво је пратио и оцијенио међународни жири, састављен од истакнутих стручњака из Црне Горе и региона. Осим такмичарских извођења, програм овогodiшњег фестивала обухватио је три концертна програма, радионице за учеснике, предавања за наставнике и студенте, као и округли сто с актуелним темама везаним за музичко образовање у Црној Гори, уз осврт на Солфест 2024.

Овај фестивал имао је за циљ јачање афирмације солфеђа као базичног предмета у музичком образовању на свим нивоима. Поред тога, пружио је платформу за награђивање ученика који остварују изузетне резултате у солфеђу и промовисао улогу и значај наставника солфеђа у процесу образовања.

Март

Промоција књиге о европским интеграцијама

Промоција књиге под називом ***Enlargement and the Future of Europe: Views from the Capitals***, у издању **Спрингера**, одржана је у организацији Института за напредне студије Универзитета Црне Горе.

се др **Ведран Џихић** и бивша министарка европских послова у Влади Црне Горе др **Јована Маровић**.

Књига истражује визије и стратегије земаља чланица и сусједа Европске уније у вези са процесом проширења, са нагласком на националну историју, политике и јавно мњење о европским интеграцијама.

Март

Дан отворених врата

На **Дану отворених врата** Универзитета Црне Горе и Сајму сезонског запошљавања – *Summer Job 2024*, више од 3.000 матураната и студена-та имало је прилику да се упозна са студијским програмима Универзитета и да аплицира на више од 2.000 сезонских позиција.

Ове догађаје, у Универзитетском спортско-кул-турном центру, организовали су **Канцеларија за развој каријере и цјеложивотно учење** Уни-верзитета Црне Горе и Студентски парламент.

На штандовима 19 организационих јединица Универзитета матуранти су имали прили-ку да се упознају са 66 студијских програма и добију све потребне информације како би донијели одлуку о избору свог будућег академског пута. Истовремено, добили су прилику да се представе и да се упознају са понудама 93 послодавца, што је највећи број пријављених откад сајам постоји.

Догађај је отворен говорима министарке просвјете, науке и иновација **Анђеле Јак-шић-Стојановић**, проректора за наставу Универзитета Црне Горе проф. др **Веселина Мићановића**, председника Студентског парламента **Андреја Вукчевића** и руководи-оца Центра за развој каријере и цјеложивотно учење **Ивице Тодоровића**.

Април

Позиције, кретања, границе

Идејно полазиште изложбе **Позиције, кретања, границе**, ослања се на рефлексију савременог друштва обиљеженог непрекидним трансформацијама, гдје су теме идентитета, кретања и граница централна мјеста умјетничког промишљања.

На изложби, у холу техничких факултета, представили су се професори и сарадници Факултета ликовних умјетности, чији радови обухватају различите умјетничке медије. Међу њима су: **Ана Матић, Драшко Драгаш, Ивана Радовановић, Јово Петричевић, Лазар Пејовић, Лидија Никчевић, Маја Шофранац, Марија Каписода, Марко Марковић, Милена Јовићевић, Наташа Ђуровић, Ратко Одаловић, Предраг Милачић, Сандра Ђуровић, Сузана Пајовић, Весна Бошковић, Владимир Ђуриновић, Здравко Делибашић и Жељко Рељић.**

Изложба има и међународну димензију, јер је поновљена у Гдањску, у Пољској, под називом *Armory of Arts*, гдје ју је свечано отворио ректор Академије ликовних умјетности др хаб. Krzysztof Polkowsky. Ова сарадња остварена је у оквиру Erasmus+ програма.

Април

Архитектонски и Медицински факултет у заједничкој креацији

На Универзитету Црне Горе, у изложбеној сали Ректората, свечано је отворена изложба студентских радова, насталих као резултат сарадње **Архитектонског и Медицинског факултета**. Студенти су радили на идејним рјешењима за зграду Анекс Медицинског факултета са амфитеатром, која је предвиђена за административно-едукативну намјену. На изложби је представљено укупно 26 радова, који су настали у оквиру практичне наставе на предмету Архитектонско пројектовање 3, под вођством проф. **Славице Стаматовић-Вучковић** и њених сарадника.

Том приликом, ректор Универзитета Црне Горе проф. др **Владимир Божовић** уручио је признања најуспјешнијим студентима, у присуству декана Медицинског факултета проф. др **Миодрага Радуновића** и декана Архитектонског факултета проф. др **Светлане Перовић**. Прву награду освојиле су **Александра Павићевић** и **Ива Благојевић**, другу **Аднан Вукић** и **Амир Чикић**, док је трећа припала **Ћули Шестовић**.

Април

У свијету Јадранског мора

Институт за биологију мора обиљежио је јубилеј Универзитета Црне Горе отварајући врата **Акваријума Бока**, уз бесплатан улаз посјетиоцима.

Више од 3500 заинтересованих имало је прилику да се упозна са живим свијетом Јадранског мора и да ужива у њепотама **Акваријума Бока**. Поред овога, посјетиоци су уживали у „пливању са делфинима“ – помоћу виртуелних наочара.

Април

Међународна недјеља музике

Међународна недјеља музике, **Music in ME – Music International Week**, у организацији Музичке академије, почела је концертом на Цетињу, гдје је публика уживала у наступима умјетника: **Владане Перовић** (клавир), Трио Ардор (**Жана Лекић** – флаута, **Младен Поповић** – виолончело, **Наташа Поповић** – клавир), **Татјане Кркељић** (флаута), **Николе Мијајловића** (труба) и **Владимира Домазетовића** (клавир). На репертоару су биле композиције Шопена, Гершвина и Рахмањинова.

Током фестивала наступили су еминентни педагози и професори са реномираних конзерваторијума из Италије, Шпаније и Пољске. Публика је имала прилику да ужива у концертима умјетника као што су **Роберто Турин** (Италија, клавир), **Мацијеј Загорски** (Пољска, клавир) и **Павел Амилкар** (Шпанија, виолина, соло). Посебно се издваја премијерни наступ барокног гудачког оркестра, који чине студенти Музичке академије, под вођством проф. **Павела Амилкара**. Наступили су и некадашњи студенти Музичке академије **Стефан Павићевић** (кларинет) и **Марија Митровић** (клавир).

Фестивал је завршен наступом **Маргарите Ескарпе** (Шпанија) на гитари. Један од кључних сегмената фестивала је и Прољећна школа музике, која младим и талентованим ученицима из Црне Горе и региона пружа прилику за унапређење музичких вјештина кроз индивидуалне часове и часове теорије музике. Ове године школу је похађало 57 полазника из Црне Горе, Србије, Македоније и БиХ.

Април

Студентски парламент обиљежио свој јубилеј

Студентски парламент Универзитета Црне Горе (СПУЦГ) обиљежио је 20 година постојања Свечаном академијом, уз поруке о значају студентског активизма и очувању аутономије. На свечаној академији говорили су ректор Универзитета Црне Горе проф. др **Владимир Божовић**, предсједник Црне Горе **Јаков Милатовић**, предсједник СПУЦГ **Андреј Вукчевић** и

потпредсједница Европске студентске уније **Ирис Кимизоглу**. Честитку поводом јубилеја Студентском парламенту Универзитета Црне Горе упутио је и премијер **Милојко Спајић**, а на свечаној сједници уручене су плакете и захвалнице заслужним појединцима.

На академији је поручено да је Универзитет Црне Горе интелектуално језгро друштва, а студентски парламент његова срж, као платформа за изражавање идеја и критичког размишљања.

Мај

Изложба о црногорској просвјети на Филозофском факултету

На Филозофском факултету у Никшићу отворена је изложба под називом **Црногорска просвјета кроз архивску грађу Државног архива 1872–1916**, аутора **Жељка Мирановића**, **Јасне Цветковић** и **Мирјане Каписоде**.

На изложби су представљена драгоцјена архивска свједочанства о развоју школства у Црној Гори, организована у осам тематских цјелина, укључујући рад основних школа, Богословско-учитељске школе, гимназија и других образовних установа.

О значају изложбе као свједочанству богате просвјетне историје Црне Горе говорили су деканка Филозофског факултета проф. др **Татјана Нововић**, директор Државног архива **Данило Мрваљевић** и модераторка проф. др **Биљана Масловарић**.

Мај

Фестивал свјетлости

Фестивалом свјетлости, првим овакве врсте у Црној Гори, обиљежена је завршна прослава Дана Европе. Ово је био поклон Делегације Европске уније главном граду и Универзитету Црне Горе поводом његовог јубилеја. Грађани су те вечери имали прилику да уживају у спектакуларној игри свјетла и 3D мапирању зграде

Ректората, као и у тајанственом животу шума, који је дочаран кроз три свјетлосне инсталације дуж шеталишта. Ритмове електронског звука, који је пратио визуелни спектакл, креирао је ди-џеј Функела, уз подршку **Стефана Павићевића** и **Тање Богдановић**.

Присутнима су се обратили ректор Универзитета Црне Горе проф. др **Владимир Божовић** и амбасадорка Европске уније у Црној Гори **Оана Кристина Попа**.

Јун

Концерт у част јубилеја Универзитета и Поморског факултета Котор

Концерт Школе за основно и средње музичко образовање „Вида Матјан“ из Котора одржан је на платоу Поморског факултета у Котору, као резултат сарадње Универзитета Црне Горе и Поморског факултета. Овај догађај организован је у славу јубилеја Универзитета и 65 година постојања Поморског факултета, чиме је наглашен значај вишедеценијске сарадње ових двију институција.

Присутнима су се обратили деканка Факултета проф. др **Татијана Длабач**, директор Музичке школе **Михајло Лазаревић** и продеканка за развој и комуникацију доц. др **Зорица Ђуровић**, која је модерирала догађај. Богат музички програм укључивао је инструменталне наступе и соло пјевање, оживљавајући традицију концерата на овом простору.

Јул

Спектакуларна вертикална плесна представа

Универзитет Црне Горе и Амбасада Италије организовали су испред зграде Ректората спектакуларну вертикалну плесну представу **Love Bar – Danza Verticale**.

Плесачки ансамбл *Il Posto* из Венеције представио је неvjероватан умјетнички перформанс, у којем су се плесачи **Џоеле Козентино (Joele Cosentino)**, **Симона Форлани (Simona Forlani)** и **Изабел Роси (Isabel Rossi)** спуштали ужадима са крова зграде Ректората, изводећи грациозне покрете у ваздуху. Њихове покрете пратили су специјални свјетлосни ефекти и џез звуци саксофонисте **Марка Кастелија**. Представљена адаптација комедије „Продавница кафе“, италијанског аутора **Карла Голдонија**, понудила је нов и иновативан начин интерпретације класичног дјела кроз комбинацију плеса и музике.

Септембар

Премијера прве опере у Црној Гори

Једино лице среће, прва оперска представа у Црној Гори, премијерно је изведена у Краљевском позоришту **Зетски дом**, у част 50 година од оснивања Универзитета Црне Горе и 140 година од постављања камена-темељца овог позоришта.

Централна музичка дјела ове представе су комична опера Контрабасиста из Вергла и кантата Овације, браће Хајдн, која кроз виртуозне арије истражују мудрост, умјереност и храброст као кључне елементе среће, а истовремено представљају иновативан приступ класичној опери, спајајући богатство музичке традиције са философским темама.

За идејни концепт и музичку драматургију ове оперске представе побринула се **Сара Вујошевић-Јовановић**, проф. са Факултета драмских умјетности, док је за режију била задужена **Миња Новаковић**, алумниста Факултета драмских умјетности. Сценографија је повјерена професорима и студентима студијског програма Вајарство са Факултета ликовних умјетности.

Оперски солисти су Сара Вујошевић-Јовановић (сопран) и **Димитрије Гриних** (баритон), а диригент је **Алексеј Молчанов**, проф. са Музичке академије, Цетиње. Састав оркестра чине професори, алумнисти и студенти Музичке академије са Цетиња, као и истакнути умјетници из Русије и Украјине.

У овој јединственој оперској представи учествују студенти и алумнисти са Факултета драмских умјетности, са студијског програма Глума, из класа професора **Бранимира Поповића** и **Бранислава Мићуновића**: **Кристина Мркић**, **Искра Зековић**, **Дарија Правиловић**, **Марија Вујовић**, **Алекса Балевић** и **Лука Станковић**.

Септембар

Славимо науку

У сусрет **Ноћи истраживача**, која се традиционално одржава широм Европе као прослава науке и истраживачког духа, Комуникацијски и ПР центар Универзитета Црне Горе организовао је кампању намијењену промоцији науке међу студентима.

У кампањи **Славимо науку** позвани су студенти мастер и докторских студија да креирају кратке видео-записе, у којима говоре о својој страсти према науци и инспирацији која буди њихову жељу за откривањем, одговарајући на мотивациона питања: „Који је ваш аха тренутак у науци?“ или „Са којим научником бисте радо водили научни разговор?“ Студенти су причали о својим визијама, пројектима, научним узорима и искуствима у истраживању на међународним институцијама.

ЦРНА ГОРА 2024–2034: ВИЗИЈА И ПРЕПОРУКЕ УНИВЕРЗИТЕТА ЦРНЕ ГОРЕ

Универзитет Црне Горе организовао је серију округлих столова на којима се дискутовало о развоју Црне Горе у наредном периоду. Посебна пажња била је посвећена важности сарадње између академске заједнице, привреде и државних институција. Анализирани су кључни проблеми и изазови државе и друштва и представљени стратешки кораци за развој у наредних 10 година. Обухваћене су области од стратешког значаја: образовање, економија, здравствена политика, правна заштита, културна политика, енергетска одрживост, саобраћајна политика, реиндустријализација и дигитална трансформација.

Анализирали смо кључне проблеме и изазове државе и друштва и представили стратешке кораке за развој у наредних 10 година

Намјера је да се конкретни предлози наше академске заједнице објаве под називом **Црна Гора 2024–2034: Визија и препоруке Универзитета Црне Горе** и да се упуте Влади и Скупштини Црне Горе на разматрање.

У наставку је дата хронологија ових догађаја одржаних у 2024. години.

Април

Шанса за одрживи развој економије

Панел-дискусију **Реиндустријализација и нови производи – визија за одрживи развој Црне Горе** отворио је декан Машинског факултета проф. др **Радоје Вујадиновић**, осврнувши се на досадашње резултате факултета и његову улогу у развоју индустрије. На скупу се разговарало о лошем стању индустријске производње у Црној Гори, укључујући гашење већине фабрика током транзиције, о недостатку нових индустријских капацитета и неискоришћености домаћих ресурса, како сировинских тако и кадровских. Такође, указано је на проблем високе зависности од увоза и изостанак напора за унапређење домаће производње.

На панел-дискусији говорили су **Маја Јокановић**, начелница Дирекције за индустријску политику и развој у Министарству економског развоја, **Славица Павловић**, директорка Сектора за удружења Привредне коморе Црне Горе, **Слободан Станић**, извршни директор компаније **Реמיד ВИС**, и проф. др **Радослава Томовић** са Машинског факултета. Модератор скупа био је проф. др **Урош Караџић**, продекан за научноистраживачки рад Машинског факултета.

Мај

Здравље за све – Изазови будућности

У организацији Медицинског факултета Универзитета Црне Горе одржан је округли сто на тему **Здравље за све – Изазови будућности**, на којем је разговарано о унапређењу здравственог система у наредној деценији. Дискусију је отворио декан проф. др **Миодраг Радуновић** говорећи о досадашњем напретку Црне Горе у смислу смањења смртности дјете и мајки и унапређења менталног здравља. Проф. Радуновић се осврнуо и на изазове са којима се суочавамо, укључујући недостатак регистара болести и потребу за ефикаснијим мјерама.

Разматрани су циљеви, попут побољшања доступности и квалитета здравствене заштите, смањења неједнакости, модернизације и дигитализације система, као и улагања у људске и инфраструктурне ресурсе. Предложене су мјере за промоцију здравих стилова живота, развој породичне медицине и примјену вјештачке интелигенције у дијагностици, уз прилагођавање законског оквира европским стандардима и јачање сарадње јавног и приватног сектора. Говорило се и о медијима као важним партнерима у промоцији здравља и борби против дезинформација.

Учесници дискусије били су: проф. др **Анета Бошковић**, проф. др **Владимир Јаковљевић**, проф. др **Драган Лаушевић**, мр прим. **Доријан Марушић**, проф. др **Милош Даковић**, проф. др **Оливера Миљановић** и други.

Мај

Зелена транзиција у фокусу

Електротехнички факултет, у сарадњи са компанијом „Сименс“ и Инжењерском комором Црне Горе, организовао је округли сто на тему „Интеграција обновљивих извора енергије у дистрибутивне и преносне електроенергетске мреже“.

Скуп је отворио декан Електротехничког факултета проф. др **Будимир Лутовац** наглашавајући значај заједничких напора академске заједнице, индустрије и регулаторних тијела у процесу преласка на одрживе енергетске системе. Декарбонизација електроенергетике и развој паметних мрежа препознати су као кључни кораци у остваривању зелене транзиције.

Представници компаније „Сименс“ презентovali су напредне технологије за управљање соларним електранама, складиштима енергије и микромрежама, док су експерти из Њемачке и Аустрије подијелили своја искуства у интеграцији обновљивих извора енергије у савремене мреже.

Округли сто пружио је платформу за размјену идеја и идентификацију рјешења за техничке и регулаторне изазове, постављајући темеље за будућу сарадњу, у циљу остварења енергетске транзиције и одрживе будућности.

Мај

Економски изазови Црне Горе

Више од стотину представника академске заједнице, доносилаца одлука, пословног сектора и студената окупило се на округлом столу **Економски изазови Црне Горе**.

Дискусију су отворили декан Економског факултета проф. др **Мијат Јоцовић** и продекан доцент др **Јован Ђурашковић** истичући значај паралелног развоја економских, друштвених и културних сфера и јачања инклузивних институција.

Панел-дискусија, коју су у двије сесије модерирали професори Економског факултета проф. др **Весна Караџић** и проф. др **Саша Поповић**, пружила је увид у развојне изазове и прилике кроз анализе искустава Словеније, Источне Европе и регије. Своје препоруке изнијели су еминентни стручњаци проф. др **Јоже П. Дамијан**, који је говорио о глобализацијским потенцијалима малих земаља, и проф. др **Мојмир Мрак**, који је подијелио искуства Словеније у процесу европских интеграција. Др **Никола Алтипармаков** осврнуо се на мировинске реформе у Источној Европи, нудећи смјернице за Црну Гору, док су перспективе о дугорочном развоју додатно обogaћене препорукама др **Исака Адигеса**.

Догађају су присуствовали и предсједник Црне Горе **Јаков Милатовић** и ректор Универзитета Црне Горе проф. др **Владимир Божовић**.

Јун

Образовна политика: курикулУМ у пракси

На Филозофском факултету одржан је округли сто посвећен савременим образовним изазовима **Путем нових васпитно-образовних перспектива – курикулУМ у пракси**. Расправа је обухватила концептуална педагошка питања, компаративне анализе образовних система у региону и Европи, као и методiku појединачних наставних програма. У дискусији су учествовали представници различитих факултета Универзитета Црне Горе на којима се образује и наставни кадар Завода за школство, Испитног центра и Центра за стручно образовање.

Метаперспективе и корисна искуства из других образовних система, у домену образовања наставника, понудили су проф. др **Славко Габер**, експерт и некадашњи савјетник у креирању „Књиге промјена у црногорском образовном систему“, проф. др **Срђан Вербић**, експерт у области креирања програма наставничких компетенција и функционалне писмености, проф. др **Нихада Делибеговић-Џанић**, деканка Филозофског факултета у Тузли, која се бави питањем инклузије ученика с проблемима дислексије у домену наставе енглеског језика.

Паралелни приказ црногорског и аустријског образовног система представио је доц. др **Бранко Анђић**, постдокторанд на Универзитету у Бечу.

Септембар

Нова платформа Црне Горе за Европску унију

На Правном факултету Универзитета Црне Горе одржан је међународни научни скуп **Нова платформа Црне Горе за Европску унију: 2024–2034 – Одговорна, дигитализована и зелена**. Догађај је организован под покровитељством Жан Моне катедре за право унутрашњег тржишта ЕУ (*Jean Monnet Chair CLEUIM*).

Централне теме скупа биле су право Европске уније, институционални и правни аспекти придруживања Црне Горе ЕУ и искуства земаља Западног Балкана у усвајању *acquis communautaire*. Скуп су отворили проф. др **Анета Спаић**, деканка Правног факултета, мр **Бојан Божовић**, министар правде, и **Рикардо Сери**, замјеник шефа Делегације ЕУ у Црној Гори.

На панел-дискусији „Препоруке за превазилажење статуса **quo** у преговарачкој агенди Црне Горе са ЕУ“ окупили су се истакнути учесници: **Снежана Арменко**, предсједница

Уставног суда Црне Горе, **Валентина Павличић**, ранија заступница Црне Горе пред Европским судом за људска права, и проф. др **Небојша Вучинић**, ранији судија Европског суда за људска права и професор Правног факултета.

Радни дио скупа одвијао се у три сесије: институционално-правни оквир ЕУ и владавина права, унутрашње тржиште ЕУ и заштита животне средине у правном систему ЕУ. У дискусијама су учествовали професори правних и политичких наука из Црне Горе и региона, као и носиоци преговарачких процеса из домаћих институција и академско особље Правног факултета Универзитета Црне Горе. Њихови радови биће објављени у посебном издању Зборника Правног факултета.

Јун

Дигитална трансформација

Природно-математички факултет организовао је округли сто под називом **Дигитална трансформација – десетогодишњи развој Црне Горе**.

Догађају су присуствовали универзитетски професори, представници јавног сектора, индустрије и међународни стручњаци. Дискусију је отворио декан ПМФ-а проф. др **Миљан Биговић**.

Учесници су разговарали о вјештачкој интелигенцији, дигиталним пројектима, образовном систему, ИТ инфраструктури и законодавним изазовима. Наглашени су проблеми попут недовољно развијене интероперабилности и неусаглашеног законског оквира, као и несклада између образовног система и потреба тржишта рада.

Посебно су истакнути примјери успјешне сарадње академске заједнице и индустрије, попут европског пројекта *BonsAPPs*, дигитализације музејске грађе у Музеју „Херцеговина“ и конкретних примјена вјештачке интелигенције у авио-индустрији. Представљени су и домаћи примјери успјешних електронских сервиса, као што су: пријаве за уписе, домове, стипендије, систем за процјену ризика за дјецу која ће напустити школу, интеграција са ПИСА тестирањима.

Говорило се и о потреби за јачањем сарадње између академске заједнице и индустрије, оснаживањем домаћих ИТ капацитета и развојем отворених података.

Међу учесницима скупа били су професори Универзитета Црне Горе, као и стручњаци са Електротехничког факултета Универзитета у Београду, представници Регионалне школе за јавну управу (ReSPA), Центра за информациони систем Главног града, Министарства просвјете, науке и иновација Црне Горе, као и међународни научници из области вјештачке интелигенције и дигиталних иновација.

Јун

Изазови развоја културне политике Црне Горе – поглед изнутра

Факултет драмских умјетности организовао је округли сто под називом **Изазови развоја културне политике Црне Горе – поглед изнутра**.

Декан Факултета драмских умјетности проф. др **Един Јашаровић** отворио је дискусију истичући значај суочавања са изазовима, али и разговора о будућности културне политике у Црној Гори.

У оквиру сесије „Анализа стања у културној политици Црне Горе“, коју је модерирао проф. **Јанко Љумовић**, учесници су разговарали о стању у области културе и анализирали кључне изазове. Говорили су: мр **Душан Медин** (Друштво за културни развој БАУО, Петровац), мр **Милица Николић** (експерт за културу, УДГ), **Вучић Ђетковић**, савјетник председника Владе за културу и младе, **Татјана Кркељић**, деканка Музичке академије, и **Вељко Радловић**, професор Архитектонског факултета.

У оквиру друге сесије „Одрживи програми развоја културе и умјетности у Црној Гори“ говорило се о стратегији и програмима за одрживи развој културног сектора, а учествовали су **Владислав Шћепановић**, директор Музеја савремене умјетности Црне Горе, **Наташа Краљевић**, Универзитет Медитеран, **Сехад Чекић**, Факултет драмских умјетности, **Здравко Делибашић**, Факултет ликовних умјетности, и **Јелена Павићевић**, *Benefit Communications*.

ТРИБИНЕ О ВАЖНИМ ДРУШТВЕНИМ ИЗАЗОВИМА

У оквиру прославе Јубилеја Универзитета Црне Горе организована је серија трибина на којима су разматране важне друштвене теме и изазови, од образовања до социјалних и економских питања. Ови сусрети имали су за циљ да подстакну дискусију о будућим правцима развоја друштва и улози Универзитета у том процесу.

Трибине – мјесто разговора о будућим правцима развоја друштва и важности улоге Универзитета Црне Горе у том процесу

У наставку слиједи преглед хронологије догађаја.

Март

Крузинг и културни туризам у туристичкој понуди

Тема трибине **Крузинг и културни туризам у туристичкој понуди Црне Горе** привукла је пажњу јавности, нарочито у контексту јачања економије и одрживог развоја туристичког сектора.

Учесници трибине били су проф. др **Ђурђица Перовић**, декан Факултета за туризам и хотелијерство, доц. др **Илија Мориц**, продекан за наставу Факултета за туризам и хотелијерство, **Маја Даниловић**, пр АД Лука Котор, **Јован Ристић**, директор ТО Котор, и **Душица Иветић**, директорица ОЈУ Музеји Котор, док је трибину модерирала проф. др **Татјана Становчић**.

У оквиру дискусије учесници су анализирали изазове крузинг индустрије, укључујући њен утицај на локалне заједнице и природне ресурсе, као и степен валоризације културне баштине у складу са савременим трендовима у туризму. Дискутовало се и о начинима унапређења сарадње између сектора туризма и културе у правцу осмишљања одрживих стратегија које би дугорочно доприносиле развоју дестинација.

Такође, указано је на значај улоге дигиталних технологија и вјештачке интелигенције у промоцији и менаџменту туристичке понуде.

Март

Развој електронског спорта у Црној Гори и региону

Факултет за спорт и физичко васпитање организовао је панел-дискусију **Развој електронског спорта у Црној Гори и региону – изазови и перспективе**.

Индустрија електронских спортова биљежи константан раст посљедњих десет година, упркос пандемији која је погодила цијелу планету. На панелу се разговарало о изазовима, али и перспективи електронских спортова и њиховом утицају на традиционалне спортове, јавно здравље и туризам.

Говорили су: **Филип Шоћ**, предсједник Савеза електронских спортова Црне Горе, **Миа Краљевић-Ћаласан**, директорка НВО 4 Future, проф. др **Стево Поповић**, професор Факултета за спорт и физичко васпитање, и **Илија Стојовић**, менаџер за организовање сајамских наступа и манифестација у Туристичкој организацији Бар. Учесници су предложили конкретне идеје за даљи развој електронских спортова у Црној Гори и ширем региону.

Април

Мир као основна друштвена вриједност

На Факултету политичких наука одржан је округли сто **Мир као основна друштвена вриједност**. Стручњаци из различитих области анализирали су тему мира кроз мултидисциплинарне перспективе. У уводном излагању декан Факултета политичких наука проф. др **Милан Марковић** говорио је о миру као темељу друштвеног и уставно-правног система.

Дискусије су обухватиле кључне аспекте културе сјећања, њене релативизације и утицај на савремене политичке токове. Указано је и на опасност тријумфа културе лажи, која угрожава мир и омогућава поновно оживљавање злочиначких идеологија. Говорило се о значају очувања мултиетничког склада, као и о потреби суочавања са про-

шлошћу како би се избјегло даље релативизовање злочина. Посебан акценат био је стављен на значај образовања као темељног фактора за развој друштва и превенцију конфликта, уз осврт на улогу ауторитарних режима у генерисању несигурности.

Међу говорницима су били: академик проф. др **Шербо Растодер**, проф. др **Чедомир Чупић**, проф. др **Нерзук Ђурак**, проф. др **Небојша Вучинић**, проф. др **Соња Томовић-Шундић**, проф. др **Никола Миловић**, проф. др **Борис Вукићевић**, проф. др **Наташа Ружић**, проф. др **Весна Симовић-Звицер**, проф. др **Данијела Вуковић-Ћаласан** и проф. др **Срђан Дармановић**.

Април

Устав СФРЈ из 1974. године – пет деценија касније

Историјски институт организовао је међународну конференцију **Устав СФРЈ из 1974. године – пет деценија касније**.

Конференцију је отворио директор Историјског института др **Раденко Шћекић**, истакавши важност Устава СФРЈ из 1974. године за правни и друштвени развој тадашње Југославије, као и његов утицај на савремене процесе у региону. Уводна излагања одржали су и проф. др **Чедомир Чупић**, познати стручњак из области политичке теорије, и проректор за наставу Универзитета Црне Горе проф. др **Веселин Мићановић**, који је говорио о значају Устава за формирање и рад институција у СР Црној Гори.

Током радног дијела конференције научници и истраживачи из различитих земаља анализирали су кључне аспекте Устава из 1974. године. Расправљало се о децентрализацији СФРЈ и њеним посљедицама, економској и политичкој независности република и покрајина, као и о улози овог Устава у процесу дисолуције заједничке државе. Та-

кође, говорило се о контроверзама и правним тековинама које су проистекле из овог уставног акта, као и о друштвеним, политичким и економским приликама у деценији његовог доношења. Посебна пажња била је посвећена утицају Устава из 1974. године на формирање и развој институција у тадашњој СР Црној Гори.

Мај

Разговор о језику, књижевности и култури

У организацији Студијског програма за црногорски језик и јужнословенске књижевности Филолошког факултета одржан је округли сто на тему **Црногорски језик, књижевност и култура на Универзитету Црне Горе**. Током дискусије дат је осврт на институционално изучавање црногорског језика, књижевности и културе, које је званично почело 2008. године, када је на Универзитету Црне Горе основан студијски програм у складу са тадашњим друштвено-историјским и социolingвистичким условима.

Дискусију су отворили декан Филолошког факултета проф. др **Игор Лакић** и проф. др **Рајка Глушица**, прва руководитељка овог студијског програма, уредница часописа **Ријеч** и чланица организационог одбора Међународног научног скупа **Његошеви дани**.

Учесници округлог стола били су и доц. др **Наташа Јововић**, продеканка за наставу и руководитељка Студијског програма за црногорски језик, проф. др **Татјана Ђуришић**, предсједница организационог одбора Међународног славистичког скупа **Његошеви дани**, проф. др **Душанка Поповић**, ауторка и координаторка пројеката „Медијска писменост, разумијевање медија кроз креирање медијских садржаја и читање у образовној вертикали“, проф. др **Миодарка Тепавчевић**, координаторка за лингвистичку стилистику у Међународном пројекту „Стилистика словенских земаља на размеђу вјекова“, мр Бојана Обрадовић, директорка Народне библиотеке „Његош“, **Магдалена Смолковић**, добитница плакете Универзитета Црне Горе, и студенти **Лука Вучинић** и **Милош Јоцовић**. Медијаторка програма била је мр **Ксенија Ракочевић**, сарадница у настави.

Мај

Изазови коришћења вјештачке интелигенције у високом образовању

Радионица на тему: **Потенцијали и изазови коришћења Chat GPT-ја и других AI алата у високом образовању: Фокус на академски интегритет** одржана је у организацији Центра за унапређење квалитета и Етичког одбора Универзитета Црне Горе, уз подршку Програмске канцеларије Савјета Европе и Америчког угла.

Ово је био повод за дискусију и размјену идеја о потенцијалима и изазовима примјене вјештачке интелигенције у академском окружењу.

Гости и предавачи на радионици били су истакнути међународни стручњаци у области академског интегритета: **Триша Белтрам Галант** (*Tricia Beltram Gallant*), директорица Центра за академски интегритет на Универзитету Сан Дијего, **Дејвид Ретингер** (*David Rettinger*), директор Центра за академски интегритет на Универзитету у Ватерлоу, и **Аманда Мекензи** (*Amanda McKenzie*), професорица психологије на Универзитету у Тулси.

Кроз предавања и интерактивне активности представљени су принципи вјештачке интелигенције, етички аспекти њене примјене у настави и истраживању, као и смјернице за очување академског интегритета, с посебним фокусом на политике и регулацију употребе вјештачке интелигенције у образовним институцијама.

Јун

Искуствено учење у туризму

Факултет за туризам и хотелијерство, у сарадњи са Центром за међународну сарадњу Универзитета Црне Горе, организовао је форум на тему **Искуствено учење у туризму: Интернационализација и међусекторска сарадња у високом образовању**.

У оквиру теме о искуствима земаља из којих долазе говорили су доц. др **Илија Мориц**, са Факултета за туризам и хотелијерство Универзитета Црне Горе, др **Харалд Бејтендејк** (*Harald Buijtendijk*), са Академије за туризам Брета Универзитета примијењених наука из Холандије, и др **Ксавије Мишел** (*Xavier Michel*), са Универзитета Кан Нормандија у Француској, координатор студијског програма „Образовна мобилност и туризам“.

Студенти из Црне Горе и Холандије представили су резултате заједничког теренског истраживања у области различитих изазова диверсификације туристичких производа и управљања културним атракцијама, социјалним предузетништвом и ланцима добављача у гастро-туризму.

Јун

Конференција: 170 година од војне реформе књаза Данила Петровића Његоша

Министарство одбране и Историјски институт Универзитета Црне Горе организовали су научну конференцију **170 година од војне реформе књаза Данила Петровића Његоша**. Скуп је одржан у Ректорату и Центру за обуку Војске Црне Горе.

Циљ организовања ове конференције био је допринос како развоју историјске науке тако и расвјетљавању бројних спорних питања из ближе и даље црногорске прошлости.

Говорећи о процесу трансформације црногорске војске, од традиционалних племенских формација до модерних оружаних снага, скуп је отворио директор Историјског института др **Раденко Шћекић**. О анализи и значају војних реформи за историјски и стратешки развој Црне Горе дискутовали су државни секретар у Министарству одбране **Марко Марковић**, историчар др **Срђа Мартиновић**, доктори наука **Дражен Божовић**, **Славко Бурзановић**, **Жарко Лековић** и **Будимир Алексић**, те магистри **Иван Радловић** и **Филип Вучетић**.

Јун

Знамените жене Црне Горе

На Филозофском факултету Универзитета Црне Горе одржан је округли сто на тему **Знамените жене Црне Горе**.

На скупу су отворене теме у вези са доприносом жена историји, науци, култури и друштвеној трансформацији Црне Горе ка родној равноправности. У излагањима се говорило о личностима попут Јелене Балшић, Јелене Петровић Његош и Елизабете Црнојевић, као и савременим темама као што су улога жена у образовању, војно-политичком контексту и културним студијама.

Округли сто је био прилика за представљање будућег интердисциплинарног студијског програма Студије рода и његових предавача. У име домаћина округлог стола, Филозофског факултета, панелисте је поздравила деканка проф. др **Татјана Нововић**,

а панелисти су били: проф. др **Лидија Вујачић**, проф. др **Соња Томовић-Шундић**, проф. др **Вучина Зорић**, проф. др **Маријан Премовић**, проф. др **Рајка Глушица**, мр **Милена Аћимић-Ремиковић**, **Јелена Мркаић** и мр **Ксенија Ракочевић**.

Овај догађај представља значајан корак у афирмацији родних студија и очувању заборављене женске историје Црне Горе.

Јун

Трибина о заштити животне средине: Изазови и перспективе управљања отпадом

Металуршко-технолошки факултет Универзитета Црне Горе организовао је трибину **Заштита животне средине – изазови и перспективе у области управљања отпадом**. На трибини су разматрани кључни изазови и могућности у управљању отпадом, с посебним фокусом на циркуларну економију, безотпадне технологије, рециклажу и смањење отпада кроз чистије производне процесе.

Дискусија је обухватила и напредак у законској регулативи Црне Горе, укључујући усклађивање са ЕУ нормама и планове за санацију индустријског отпада на кључним локацијама. Такође, разматран је утицај климатских промјена на водне ресурсе и потреба за одрживим рјешењима енергетске транзиције. Представљени су пројекти комуналних предузећа за унапређење инфраструктуре, изградњу енергана и употребу депонијског гаса.

На трибини су говорили професори Металуршко-технолошког факултета проф. др **Јелена Шћепановић** и проф. др **Дарко Вуксановић**, **Миодраг Караџић** из НВО Млади еколози Никшића, директор депоније „Можура“ **Сенад Арабеловић** и **Ратко Павићевић** из депоније „Ливаде“.

Јун

Докторске студије – залога за будућност заједнице

Докторске студије препознате су као залог за будућност заједнице, јер обликују истраживаче чије знање и креативност подстичу иновације и друштвени напредак, била је кључна порука трибине **Докторске студије – залога за будућност заједнице**, коју је организовао Центар за докторске студије Универзитета Црне Горе.

Докторска диплома, како је наведено, не представља само завршетак образовног процеса, већ и улазак у свијет самосталног научноистраживачког рада, који има кључну

улогу у развоју друштва. Универзитет Црне Горе је током претходних пет деценија образовао кадар који је компетентан, конкурентан и спреман да допринесе развоју заједнице, суочавајући се с разноврсним изазовима.

Говорници трибине били су проф. др **Борис Вукићевић**, руководиоца Центра за докторске студије, проф. др **Биљана Шћепановић**, редовна проф. Универзитета Црне Горе, проф. др **Мирјана Николић**, ректорка Универзитета уметности у Београду, проф. др **Мелита Ковачевић**, редовна професорица Свеучилишта у Загребу.

Јун

Будућност пољопривреде и производње хране

На округлом столу **Будућност пољопривреде и производње хране**, у организацији Биотехничког факултета, окупило се више од 50 представника академске и научне заједнице, државних институција, привреде и студената. Скуп је отворила деканка Биотехничког факултета проф. др **Божидарка Марковић**.

Током дискусије акценат је стављен на очување пољопривредног земљишта као основног ресурса, прилагођавање климатским промјенама, на одрживу заштиту биља, примјену дигиталних технологија у пољопривреди и концепт мултифункционалног развоја сектора. Учесници су разматрали како одговорити на све израженије промјене и изазове у циљу постизања одрживог развоја и осигуравања прехранбене сигурности.

У раду округлог стола, поред професора са Биотехничког факултета доц. др **Мирка Кнежевића**, проф. др **Зорана Јововића** и проф. др **Милана Марковића**, учествовали су и еминентни стручњаци из окружења: проф. др **Рената Бажок**, са Агрономског факултета у Загребу, и проф. др **Владимир Црнојевић**, са Института БиоСенс из Новог Сада.

Јул

Рјечни сливови – интегрална пројекција развоја

На округлом столу **Рјечни сливови Црне Горе – интегрална пројекција развоја**, одржаном у Ректорату Универзитета Црне Горе, разматрани су потенцијали валоризације рјечних сливова као кључног ресурса за одрживи развој земље. Учесници су представили интегралне пројекције развоја, обухватајући хидрогеолошке, хидротехничке, просторне и агроколошке аспекте.

Дискусија је темељена на књизи „Рјечни сливови Црне Горе – интегрална пројекција развоја“, аутора **Радисава Рака Никчевића**, дипл. инж. шумарства, у којој се анализирају водни ресурси, ревитализација кључних екосистема и могућности у шумарству, туризму и агрокомплексу.

Скуп је отворио ректор Универзитета Црне Горе проф. др **Владимир Божовић**, а говорили су **Радисав Рако Никчевић**, др **Михаило Бурић**, **Хусеин Вуковић**, **Предраг Булајић** и **Жељко Видаковић**.

Закључено је да Црна Гора кроз промишљено управљање својим ресурсима може постићи значајан економски развој, уз очување природних љепота и еколошке равнотеже.

Октобар

Савремено драмско стваралаштво – стратегије писања, извођења и превођења

Факултет драмских умјетности, у сарадњи са Црногорским народним позориштем, организовао је конференцију: **Савремено драмско стваралаштво – стратегије писања, извођења и превођења**.

Теме конференције биле су стратегије писања и извођења драмског текста, репертоарске политике, позиција домаће драме између конкурса и репертоара, облици презентације драмског стваралаштва, улоге националних фестивала драме и позоришта, значај међукултурног дијалога и превођења те образовања за драмско стваралаштво.

У оквиру конференције представљена је Антологија црногорске савремене драме на пољском језику **Отворени крај – Избор савремене црногорске драме**.

Антологија садржи осам савремених драма: „Шћери моја“, Маје Тодоровић, „Everyman Ђилас“, Радмиле Војводић, „Тобелија“, Љубомира Ђурковића, „Син“, Мирјане Међоје-

вић, „Калина процес“, Васка Рајичевића, „Млијеко у праху“, Драгане Трипковић, „Успавани“, Мирјане Медојевић и Илије Ђуровића, и „Отворен крај“, Јоване Бојић.

Антологију је издао Шлески универзитет у Катовицама, у сарадњи са Факултетом драмских умјетности Универзитета Црне Горе, Црногорским народним позориштем и Краљевским позориштем Зетски дом.

Учесници конференције били су: др **Магдалена Кох** (Универзитет **Адам Мицкјевич**, Познањ), др **Лешек Малчак** (Шлески универзитет, Катовице), **Жељка Турчиновић** (Хрватски центар ИТИ – Унеско, Загреб), доцент др **Тања Милетић-Оручевић** (АСУ Сарајево), **Радмила Војводић** (ФДУ Цетиње), др **Ана Стојаноска** (ФДУ Скопље), **Горан Ибрајтер** (Стеријино позорје Нови Сад), **Александар Радуновић** (ФДУ Цетиње), **Илија Суботић** (ЦНП, Подгорица) и **Милена Лубарда** (Град театар, Будва). Модератори панела били су проф. мр **Јанко Љумовић** и проф. др **Един Јашаровић** са Факултета драмских умјетности на Цетињу.

Октобар

Очување биодиверзитета Јадранског мора

Треће издање међународне научне конференција **AdriBioPro2024**, посвећене очувању биодиверзитета Јадранског мора, одржано је у организацији Института за биологију мора. На конференцији је учествовало више од 300 аутора из 16 земаља, са 90 представљених радова.

Кључне теме биле су рибарство, аква-култура, инвазивне врсте и плави раст. Одржане су панел-сесије, укључујући и дискусију о плавој економији у оквиру **SKILLS** пројекта, као и обиљежавање 25 година **FAO AdriaMed** пројекта.

Пратећи програм укључио је изложбу радова **Човјек и море** и хуманитарни сајам хране из мора, а приход од продаје уплаћен је у добротворне сврхе.

Октобар

Одрживи развој кроз различите научне области

На трећем **Докторском колоквијуму о одрживом развоју**, у организацији Центра за интердисциплинарне студије Универзитета Црне Горе, окупио се значајан број докторанада из Црне Горе, региона и шире, гдје им је пружена прилика да презентују истраживања и размијене искуства. Колоквијум је обухватио тему одрживог развоја кроз различите научне области: природне, техничке, друштвене, хуманистичке, као и интердисциплинарне и мултидисциплинарне приступе, а презентовани радови рецензирани су од стране Научног комитета и публиковани у Зборнику симпозијума, видљивом у међународним научним базама и ресурсима.

Новембар

Котор *International Maritime Conference*

Организатори **Четврте Kotor International Maritime Conference – KIMC 2024**, у оквиру које је одржана и Свечана академија поводом 65 година постојања Поморског факултета, били су Поморски факултет Котор, Општина Котор и Лука Котор. На свечаном отварању, којем су присуствовали представници Универзитета, званичници компанија, деканка проф. др **Татијана Длабач** уручила је захвалнице заслужним појединцима и институцијама које су допринијеле развоју Поморског факултета, након чега је одржан панел Котор као одржива наутичка дестинација.

У оквиру тродневне конференције организоване су тематске сесије, на којима је приказано више од 70 истраживања из различитих области поморских наука и образовања, а представљен је и е-симулатор, израђен у сарадњи са компанијом *Five Група*. Такође, одржане су три сесије студентских презентација, а најбоље радове је наградио међународни жири, састављен од професора и представника привреде.

Новембар

Процес формирања и развоја универзитетских институција у Црној Гори

Универзитет Црне Горе и Државни архив Црне Горе организовали су изложбу **Оснивање институција високог образовања и науке и формирање Универзитета 1947–1974**, коју су отворили проф. др **Маријан Премовић** са Филозофског факултета и директор Државног архива Црне Горе **Данило Мрваљевић**. Присутни су имали прилику да

кроз богату архивску грађу Државног архива стекну јединствен увид у процес формирања и развоја универзитетских институција у Црној Гори, као и у изазове и достигнућа која су их пратила кроз историју.

Аутори изложбе **Данило Мрваљевић**, **Жељко Мирановић** и **Предраг Ацић** омогућили су посјетиоцима да се ближе упознају са кључним тренуцима у историји црногорског високог образовања и науке.

Новембар

Такмичење у вјештини изражајног казивања књижевних текстова

Прво такмичење у вјештини изражајног казивања поетских, односно књижевних текстова, у искључиво студентској категорији, организовано је на Филолошком факултету. Наступили су кандидати и кандидаткиње са дванаест студијских програма, пет факултета Универзитета. Највеће интересовање показале су студенткиње Филолошког факултета, са 16 пријава од укупно 34.

Жири у саставу доц. др **Милена Бурић**, предсједница, и чланице проф. др **Соња Ненезић** и доц. др **Светлана Калезић-Радоњић**, наградио је пет наступа, који су освојили прва три мјеста. **Мина Мићовић**, студенткиња Факултета драмских умјетности, освојила је прво мјесто сјајним извођењем поеме „Облак у панталонама“, В. Мајаковског. Другу награду равноправно дијеле студенткиња Факултета драмских умјетности **Јована Брновић**, која се представила стиховима Радована Зоговића „Пјесма девета“, и **Наташа Милић**, студенткиња мастер студија на Студијском програму за италијански језик и књижевност Филолошког факултета, која се определила за „Неке пјесме су о теби“, ауторке Мирјане Бобић-Мојсиловић. Треће мјесто припало је **Александри Баровић**, студенткињи Студијског програма за српски језик и јужнословенске књижевности Филолошког факултета, која је говорила одломак из Ћосићевог романа „Корени“, и **Миљани Влаховић**, студенткињи Филозофског факултета – Студијски програм за образовање учитеља, која је говорила стихове „Светлост, изненада“, Бранислава Петровића.

Награде су уручене 11. новембра 2024, на свечаности коју је Филолошки факултет приредио поводом Његошевог дана, празника културе, када су побједнице поново наступиле.

функ'
[fank]

02 функ'
[Promo]
**Najava
Festivala**
Plave sala Rektorata
Srijeda [11:00]

03 функ'
[Teatar]
**Poezija
tijela**
Hol tehničkih fakulteta
Četvrtak [19:00]

05 функ'
[Radionica]
**Hakaton:
NASA Space
Apps Challenge**
Gala Dvorana, Rektorat
Subota [10:00-12:00]

06 функ'
[Radionica]
**Hakaton:
NASA Space
Apps Challenge**
Plava sala Rektorata
Nedjelja [16:00-18:00]

07 функ'
[Promo]
**FUNK Knjiga
književni konkurs**
Ponedjeljak [11:00]

08 функ'
[Teatar]
**Jovana
Lukina**
Hol tehničkih fakulteta
Utorak [19:00]

09 функ'
[Teatar]
**Ženomrzačke
priče**
Hol tehničkih fakulteta
Srijeda [19:00]

10 функ'
[Izložba]
**Hemijska
tvrđava**
Hol tehničkih fakulteta
Četvrtak [18:00]

11 функ'
[Promo]
**Knjižara
FuturUM**
Hol tehničkih fakulteta
Petak [11:00]

12 функ'
[Govornica]
**Razvod, djeca i
roditelji**
Hol tehničkih fakulteta
Subota [19:00]

14 функ'
[Teatar]
**Operna predstava:
Jedino lice
sreće**
Gala Dvorana
Ponedjeljak [20:00]

16 функ'
[Teatar]
**Duodrama:
Prst**
Hol tehničkih fakulteta
Srijeda [19:00]

18 функ'
[Simpozijum]
**Doni naučne
dijaspore**
Rektorat
Petak/Subota [10:00]

19 функ'
[Govornica]
**Sarajevska lista
nadrealista**
Hol tehničkih fakulteta
Subota [19:00]

20 функ'
[Turnir]
Funk Šah
Multimedijalna sala SKC
Nedjelja [10:00]

21 функ'
[Promo]
**Lepa sela
lepo gore
& Porodo**
Hol tehničkih fakulteta
Ponedjeljak [19:00]

22 функ'
[Promo]
**Mi nismo anđeli
& razgovor sa
rediteljem filma**
Gala Dvorana
Utorak [19:00]

23 функ'
[Radionica]
Izgradite svoj most
Tehnički fakulteti Sala 015
Srijeda [10:00]
Alumni priče
Hol tehničkih fakulteta
Srijeda [19:00]

24 функ'
[Radionica]
**Izgradite
svoj most**
Tehnički fakulteti Sala 015
Četvrtak [10:00]

25 функ'
[Izložba]
**Tochcowitch -
Le Saint et le Diable**
Rektorat
Petak [17:30] panel
[19:00] otvaranje izložbe

26 функ'
[Govornica]
**Vještina uma -
neuroplastičnost
mozga**
Hol tehničkih fakulteta
Subota [19:00]

28 функ'
[Izložba]
**Izložba
skulptura**
Hol tehničkih fakulteta
Ponedjeljak [19:00]

29 функ'
[Govornica]
**Šta (de)zintegrise
Crnu Goru I**
Hol tehničkih fakulteta
Utorak [19:00]

30 функ'
[Govornica]
**Šta (de)zintegrise
Crnu Goru II**
Hol tehničkih fakulteta
Srijeda [19:00]

31 функ'
[Svirka]
**Wider Horizons
Vasil Hadžimanov Band
Kiril Džajkovski**
Kampus UCG
Četvrtak [20:00]

Kampus
Univerziteta Crne Gore
Oktober 2024.

¹Festival umjetnosti, nauke i kulture Univerziteta Crne Gore

ФУНК

Универзитет Црне Горе, као најважнија академска и високошколска институција у држави, у своје кључне образовне и друштвено ангажоване приоритете убраја афирмацију истраживања и стваралаштва у областима умјетности, науке и културе. У том контексту, у оквиру прославе јубилеја 50 година постојања Универзитета Црне Горе, успостављен је **Фестивал умјетности, науке и културе – ФУНК (FANK)**, осмишљен са циљем да постане амблем Универзитета Црне Горе.

Овај иновативни концепт замишљен је као мултидисциплинарни догађај са циљем промоције научне, умјетничке и културне продукције Универзитета Црне Горе, али и са идејом да програм обухвати креацију признатих стваралаца из умјетничког и научног свијета из региона, као и са међународне сцене.

Овај иновативни концепт замишљен је да се, као традиционалан, настави и у наредним годинама. Јединствена платформа, која повезује различите дисциплине и формате, те ствара простор за друштвени дијалог, окупила је студенте, умјетнике и научнике из региона и свијета, нудећи богат програм, отворен за јавност, чиме је остварен циљ повезивања културе, науке и умјетности на једном мјесту.

У наставку је дат преглед свих догађаја које смо, у оквиру фестивала ФУНК, пратили током октобра, а које је осмислио Организациони одбор, у саставу: проф. др **Един Јашаровић**, предсједник, и чланови: **Дијана Јовановић**, мр **Огњен Савић**, **Лидија Лакић** и **Јаков Вукчевић**.

Плес и поезија у хармонији: Дух античке трагедије

Перформанс **Поезија тијела** повезао је плес и поезију у креативној интерпретацији, евоцирајући слободу изражавања и подсјећајући на традицију поетског изражавања на Универзитету. Глумци **Ања Мишовић**, **Невена Пенава**, **Ивона Раковић** и **Лука Станковић**, са својом менторком **Јулијом Милачић**, кроз предмет Плес, осмислили су кореографску и глумачку минијатуру која представља спој говорења поезије и драмског покрета. Перформанс наглашава слободу изражавања и истовремено служи као подсјетник на културне „Вечери поезије“, које су током осамдесетих година двадесетог вијека обиљежиле тадашњи Универзитет „Вељко Влаховић“.

Први хакатон *NASA Space Apps Challenge*

Прва ФУНК радионица највећег глобалног хакатона **NASA Space Apps Challenge** донијела је глобалну тему иновација у науци и технологији у Подгорицу. Учесници су, под вођством ментора, развијали иновативна рјешења за актуелне глобалне проблеме користећи Насине податке.

Радионица је била отворена за све студенте и љубитеље науке и технике, подстичући мултидисциплинарни приступ и тимски рад. Креативни тим **AstroNutzz** побједник је првог издања.

ФУНК књижевни конкурс

функ¹
[Knjiga]

Konkurs za najbolji
neobjavljeni roman
u Crnoj Gori

[prijava od 7.10.2024. do 23.4.2025.]

„Književni konkurs Funk knjiga“

Cetinjska br. 2, 81000 Podgorica ili funk.konkurs@ucg.ac.me

Организациони одбор Фестивала умјетности, науке и културе (ФУНК) расписао је књижевни конкурс „ФУНК књига“ за најбољи необјављени роман у Црној Гори. Конкурс је отворен од 7. октобра 2024. до 23. априла 2025. и намијењен је црногорским ауторима и студентима који пишу на службеним језицима у Црној Гори. Прва награда укључује 1.000 €, плакету и објављивање романа. Награђени аутори биће представљени на ФУНК-у 2025.

Јована Лукина

Инспирисана истоименим филмом црногорског редитеља Живка Николића, представа **Јована Лукина** изведена у холу техничких факултета. Студенти глуме **Јована Брновић** и **Милош Кашћелан**, уз техничку подршку студената позоришне продукције **Ивана Богићевића** и **Сретена Милошевића**, донијели су изражајан кореографски приказ друштвено релевантне теме. Ова представа је награђена гран-при признањем за најбољу кореодраму на међународном фестивалу *SPIK* у Косовској Митровици.

Женомрзачке приче: Снажна сценска прича о положају жена

Тема монодраме **Женомрзачке приче**, у којој је у напетој атмосфери приказана мрачна тематика мизогиније и положаја жене у друштву, заинтересовала је посјетиоце, који су до последњег мјеста испунили простор зграде техничких факултета. Ријеч је о мастер пројекту глумице **Анђеле Маруновић**, у продукцији Факултета драмских умјетности и Центра за културу Тиват, под менторством проф. **Дубравке Дракић**, гдје се кроз гротескне и емотивно набијене сцене преиспитују друштвене норме.

Изложба посвећена Менделјејеву: Хемијска тврђава

Изложба **Хемијска тврђава**, гостујућа поставка Музеја науке и технике из Београда, била је повод за окупљање научника, студената и шире публике, у славу 155 година од објављивања Периодног система елемената, једног од најзначајнијих достигнућа у историји хемије. Изложбу, чије су ауторке др **Јасминка Королија** и проф. др **Љуба Мандић**, организовао је Универзитет Црне Горе, у сарадњи са Природно-математичким факултетом Универзитета Црне Горе и Музејом науке и технике из Београда. Изложбу је свечано отворио декан Природно-математичког факултета проф. др **Миљан Биговић**.

Свечано отварање књижаре ФутурУМ

У част јубилеја Универзитета Црне Горе, у холу зграде техничких факултета отворена је књижара ФутурУМ. Књижара у оквиру свог богатог асортимана нуди академске и културне публикације, регионалну књижевност, сувенире студената ликовних умјетности и лого Универзитета.

Дијалог о разводу, дјечи и родитељима

ФУНК говорница – **Развод, дјеца и родитељи**, посвећена је осјетљивим темама развода, родитељства и дјечијег развоја, била је прилика да се отвори простор за размјену мишљења стручњака из области права, психологије и социјалног рада. Кроз дискусију су анализирани емотивни, правни и социјални аспекти развода, с посебним фокусом на заштиту интереса дјетета и подршку родитељима.

Учесници говорнице били су: др **Балша Кашћелан**, са Универзитета Црне Горе, **Душка Шљиванчанин**, савјетница за права дјетета Омбудсмана Црне Горе, **Радмила Ступар-Ђуришић**, психолог и судски вјештак. Догађај је модерирала мр **Бојана Шолаја**.

Једино лице среће

Реприза прве оперске представе, рађене у копродукцији Универзитета Црне Горе, Краљевског позоришта Зетски дом са Цетиња и оперског Позоришта Петруцели (*Teatro Petruzzelli*) из Барија, изведена је и у оквиру фестивала ФУНК.

Дуодрама Прст: Прича о губитку и различитим перцепцијама стварности

Да перцепција стварности може бити различита од човјека до човјека и да свако има своју дозу истине коју може да поднесе, показано је дуодрамом Прст. Ова емотивно снажна прича, која истражује теме губитка и унутрашње борбе, минималистички је изведена, што је публици омогућило да осјети суптилне нијансе људских емоција. Прст је дипломски рад **Милице Кекић-Мартиновић** и **Маше Божовић**, реализован под менторством **Анђелије Рондовић**, из класе професора **Бранимира Поповића**.

Дани научне дијаспоре 2024: Домаћа и свјетска снага науке

Међународни научни симпозијум **Дани научне дијаспоре 2024** био је прилика за окупљање истакнутих научника из дијаспоре који данас раде и истражују на престижним универзитетима у Америци, Европи и у региону.

Данас смо овдје не само због науке већ и због нечега што надилази истраживања и иновације – снаге људског духа, повезаности и жеље да оставимо траг за будуће генерације, рекао је проф. др **Недељко Латинковић**, вршилац дужности дирек-

тора Института за мултидисциплинарне и интердисциплинарне студије и организатор скупа, поздрављајући присутне.

Симпозијум обухвата теме из различитих области, укључујући здравство, биологију, генетику, економију, менаџмент, физичку хемију, геонауке, архитектуру, математику, статистику, електротехнику, рачунарство и вјештачку интелигенцију. Своје радове презентују професори и истраживачи из дијаспоре, као и реномирани међународни експерти.

Присутнима су се обратили и министар дијаспоре **Мирсад Аземовић**, генерална директорица Директората за научноистраживачку дјелатност мр **Марица Меловић**, проф. др **Давид Калај** са Природно-математичког факултета.

Сјећање на културну емисију: Топ листа надреалиста

Сјећање на културну емисију **Топ листа надреалиста** оживјело је у оквиру Функ говорнице **Сарајевска листа надреалиста**. Говорница била је прилика да се присјетимо једне од најутицајнијих сатиричних емисија бивше Југославије, чије су духовите, ангажоване епизоде постале синоним за критику друштва кроз хумор.

Емисија „Топ листа надреалиста“ је од свог настанка у осамдесетим годинама прошлог вијека обликовала специфичан облик телевизијске сатире, који је оставио трајан утицај на популарну културу у цијелом региону. Њени скечеви су, користећи хумор, апсурд и иронију, приказивали друштвену стварност тог времена, те су и данас препознати као непролазно културно наслеђе.

Гости модераторке мр **Бојане Шолаје** били су **Зенит Ћожић**, један од чланова легендарне „Топ листе надреалиста“, и **Боро Контић**, познати новинар из Сарајева.

Шаховски турнир

Повлачењем првог потеза на шаховској табли, ректор Универзитета Црне Горе проф. др **Владимир Божовић** свечано је отворио ФУНК шаховски турнир. Турнир је организован у сарадњи са Шаховским савезом Црне Горе, а играло се по швајцарском систему, са наградним фондом од 600 еура. Др **Немања Вукчевић**, сарадник у настави на Медицинском факултету, побједник је овог турнира, на којем је наступило тридесет (30) шахисткиња и шахиста, међу којима су били студенти, запослени и предавачи Универзитета Црне Горе.

Пројекција филмова и разговор са Срђаном Драгојевићем

У оквиру дводневног догађаја посвећеног стваралаштву једног од најпознатијих филмских редитеља у региону **Срђану Драгојевићу**, припремљена је пројекција три култна остварења из његовог опуса: **Лепа села лепо горе**, **Парада** и **Ми нисмо анђели**. Након пројекција, редитељ Срђан Драгојевић придружио се публици у разговору, у којем је изнио занимљиве детаље о настанку филмова и тема које су обрађене у њима. Драгојевић је говорио о хумору и критици друштвених норми кроз филмски израз, што је инспирисало присутне да постављају питања и дијеле своје утиске. Са редитељем је разговарала мр **Бојана Шолаја**.

Разговор са алумнистом Душаном Ковачевићем

Радионица **Алумни приче** омогућила је студентима и учесницима да кроз разговор са **Душаном Ковачевићем**, успјешним алумнистом Универзитета Црне Горе, истраже теме упорности, професионалног развоја и суочавања са изазовима. Ковачевић је с учесницима подијелио своје личне приче о каријерним успонима, кључним искуствима и стратегијама које су га довеле до успјеха, инспиришући нове генерације студената.

Изградите свој мост

Дводневна радионица под називом **Изградите свој мост**, одржана у сарадњи са студентима Грађевинског факултета Универзитета Црне Горе, окупила је љубитеље грађевинарства и техничких вјештина. Учесници су кроз практичне задатке и савјете стручњака имали прилику да науче основе конструкције мостова и добију увид у креативне методе и инжењерска рјешења која се примјењују у модерној градњи. Дводневна радионица укључивала је скицирање модела мостова, израду модела, истраживање стабилности и отпорности грађевине и тестирање издржљивости модела.

Tochkowitch – Le Saint et le Diable

Из програма ФУНК-а посебно истичемо вече посвећено Урошу Тошковићу, једном од најзначајнијих стваралаца са ових простора: **Tochkowitch – Le Saint et le Diable**.

Урлао је Урош на платну и у стварности – вапио је за неком изгубљеном слободом. Је ли сувишно рећи – људском слободом!? Његов крик исконске патње, или ко ће знати – можда више исконске радости – усмјерен је ка Небу! Њему се обраћа – не људима! Значи ли то да му људи нису били важни или им, једноставно, он није припадао?, рекао је ректор Универзитета Горе **Владимир Божовић** отварајући изложбу.

На вечери отварања приказан је документарни филм о животу познатог умјетника – **Стари мајстор**, редитељке **Катарине Булајић**, након чега је услиједила и панел-дискусија на тему његовог стваралаштва.

Модератор панела **Милун Лутовац** описао је Тошковићев рад као мајсторско портретисање бесмисла и бесциљности живота, истичући његову способност да дубоко зарони у неодређено и непознато. Новинарка и публицисткиња **Бранка Богавац** подијелила је своја сјећања на сусрет са Тошковићем, говорећи о његовом јединственом карактеру и танкој граници између генијалности и деструкције. Књижевница и теоретичарка умјетности **Маријана Зечевић** осврнула се на филозофску дубину његових дјела, која у себи носе историју умјетности и еволуцију, док је вајар **Славенко Ракочевић** говорио о Тошковићевом утицају на умјетничку сцену и његовој храбрости да ствара изван граница.

Вјештина ума – неуропластичност мозга

ФУНК говорница **Вјештина ума – неуропластичност мозга** истражује како се мозак прилагођава и развија кроз цијели животни вијек. Стручњаци из области неурологије и психологије разговарали су о важности неуропластичности у учењу, опоравку и менталном здрављу, доносећи публици нова сазнања о могућностима развоја мозга. Раније се вјеровало да мозак губи способност промјена како старимо, али нова сазнања показују да је способан за реорганизацију, указано је на говорници.

О способности мозга да се мијења и прилагођава током живота, са модераторком мр Бојаном Шолајом разговарали су др **Милован Рогановић**, доктор медицине и специјализант неурологије, и мр **Ања Ђурић**, специјалиста клиничке психологије.

Скулптуре посматрача загледаних у себе

Изложбом скулптура алумнисткиње Универзитета Црне Горе, вајарке **Влатке Вујошевић** пружен је јединствени увид у унутрашњи свијет умјетнице, претварајући простор у мјесто за размишљање и повезивање са дубљим слојевима људског искуства. Програм свечаног отварања водила је историчарка умјетности **Ана Ивановић**, која је говорила о слојевитој симболици и интроспективној димензији Влаткиних скулптура.

Шта (дез)интегрише Црну Гору?

Говорнице под називом **Шта (дез)интегрише Црну Гору?** отвориле су дебату о изазовима с којима се суочава црногорско друштво – о динамици интеграције и дезинтеграције црногорског друштва, ослањајући се на друштвено-политичке феномене и изазове прошлости и садашњости. Фокус је био на томе како се друштвене промјене манифестују, да ли преовладава интеграција или дезинтеграција, те које би промјене могле бити неопходне. Разматрана

су идентитетска питања у Црној Гори у контексту савремених политичких и друштвених изазова, укључујући потенцијално чланство у ЕУ и интеркултурни дијалог. Такође, анализирани су механизми који јачају друштвену кохезију и унапређују мултиетнички склад, као и дугорочне стратегије за унапређење интеретничког дијалога у Црној Гори.

Гости на панелу прве вечери били су проф. др **Соња Томовић-Шундић**, проф. др **Мара Шћепановић**, проф. др **Борис Брајовић** и проф. др **Рајка Глушица**.

Учесници друге вечери били су **Феђа Павловић** и **Стефан Ђукић**.

Модератор је био проф. др **Един Јашаровић**.

Концертом регионалних звијезда завршен први ФУНК

ФУНК је завршен спектакуларним концертом регионалних звијезда у срцу универзитетског кампуса, код зграде Ректората. Предсједник Организационог одбора фестивала, декан Факултета драмских умјетности проф. др **Един Јашаровић**, обратио се присутнима подсјетивши их да је ФУНК замишљен као јединствена платформа, која повезује различите дисциплине и формате и ствара простор за друштвени дијалог, те да је ове године окупила бројне студенте, умјетнике и научнике из региона и свијета, нудећи богат програм, отворен за јавност, чиме је остварен циљ повезивања културе, науке и умјетности.

Након уводног обраћања услиједио је наступ бенда **Wider Horizons**, који је приредио трибут концерт посвећен легендарном саставу *Pink Floyd*, евоцирајући успомене на енергију класика са албума *Dark Side of the Moon*. Затим је наступио **Васил Хаџиманов Бенд**, познат по споју џеза и балканских етно-мотива. На крају вечери, **Кирил Џајковски** је подигао атмосферу до усијања, у ритму балканског бита.

ФутурУМ

ИЗДАВАЧ

Универзитет Црне Горе

Децембар 2024.

ЗА ИЗДАВАЧА

Проф. др **Владимир Божовић**

Ректор Универзитета Црне Горе

УРЕДНИК ИЗДАЊА

Лидија Лакић

Руководилац Комуникацијског и ПР центра

САРАДНИЦИ У ПРИПРЕМИ

Дијана Јовановић

Шеф кабинета ректора

Весна Вукадиновић

ПР менаџер

УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ

Милена Стојнић

Комуникацијски и ПР центар

ФОТОГРАФИЈЕ

Душко Миљанић

Бојана Вукчевић

Архива УЦГ

ЛЕКТУРА

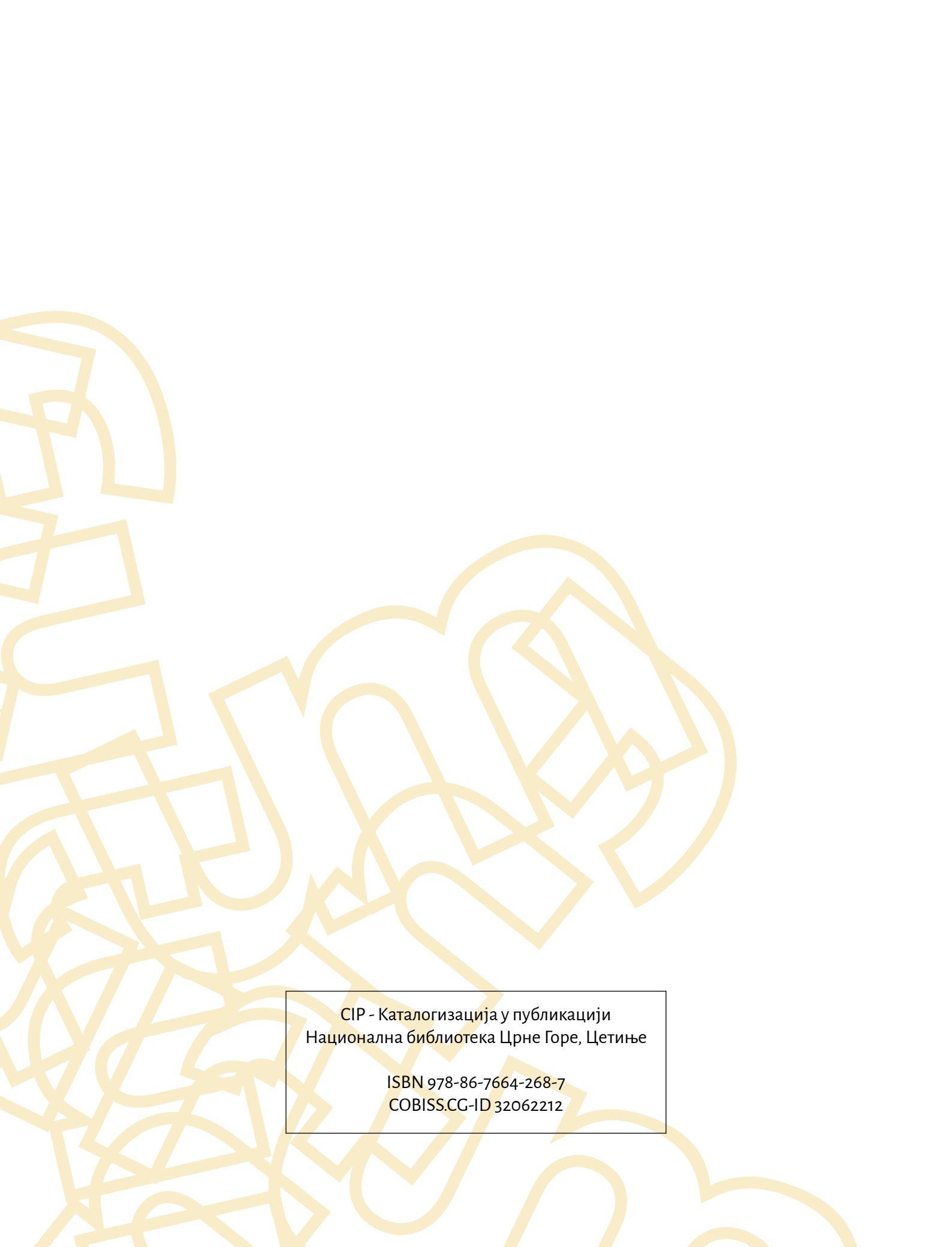
Јелена Марковић

ШТАМПА

ГОЛБИ д. о. о. Подгорица

ТИРАЖ

300 примјерака

The background of the page is a light cream color, overlaid with a complex, abstract pattern of thin yellow lines. These lines form a series of overlapping, irregular shapes that resemble stylized, interconnected letters or a dense, calligraphic script. The pattern is most prominent on the left side and bottom of the page, fading slightly towards the top right.

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-86-7664-268-7
COBISS.CG-ID 32062212

Пет деценија Универзитета Црне Горе

Луча будућности

